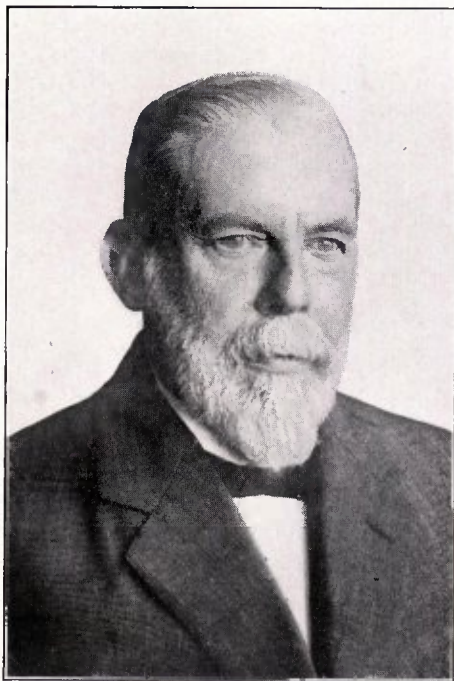

eene doos na de andere — liet kijken, of naar zijn welvoorziene entomologische bibliotheek liep om een op het gesprokene betrekking hebbend, of wel 'n nieuw of 'n heel bijzonder boek te vertoonen.

Dat heeft geduurd, tot de heer Oudemans Amsterdam verliet en zich op het landgoed „Schovenhorst” bij Putten op de Veluwe vestigde. Of dat jammer was voor de beginnelingen in het vak? Misschien wel, misschien niet; men kan het iemand ook te gemakkelijk maken. Sommigen zullen, nu zij hun steun misten, het er bij gelaten hebben, anderen hebben begrepen, dat zij hun weg verder zelf moesten zoeken, en dat is, al gaat het gepaard met afwisselend vallen en weer opstaan, eigenlijk nog het beste.

Toch is ook na dien tijd Oudemans de vraagbaak gebleven van tallozen, die op hun entomologisch pad op moeilijkheden stuitten. Want zijn kennis op dit gebied was universeel; zij bepaalde zich niet tot de systematiek, ze omvatte ook de biologie, de anatomie, de physiologie, de economie. En al waren het in hoofdzaak de Vliesvleugeligen — en hiervan meer bijzonder de Bladwespen — en de Vlinders, waaraan hij met voorliefde zijn aandacht wijdde, zijn blik bestreek het geheele Rijk der Insecten. Hiervan getuigt zijn hoofdwerk „De Nederlandsche Insecten” (1900), dat, al mogen er sedert verscheidene veranderingen, splitsingen, combinaties, verschuivingen in het systeem aangebracht zijn, nog steeds voor ons het standaardwerk op dit gebied is en door de meest vooraanstaande buitenlandse schrijvers met eere genoemd wordt. Hiervan getuigt zijn dissertatie, „Bijdrage tot de kennis der Thysanura en Collembola (1887)”, waarmee hij cum laude promoveerde; verder zijn bijdrage „De Nederlandsche Macrolepidoptera” in „Bijdragen tot de Dierkunde” (1888); zijn „Vlinders uit gecasteerde Rupsen, hoe zij er uitzien en hoe zij zich gedragen”,

in de „Handelingen van het zesde Ned. Nat. Ge-neesk. Congres” (1897).

De heer Oudemans was niet in de eerste plaats een boekengeleerde. Door geboorte en aanleg — hij was de zoon van den bekenden botanicus Prof. Dr. C. A. J. A. Oudemans en ging reeds als kind aan het kweken en verzamelen van insecten — en daartoe in staat gesteld door andere gunstige levensomstandigheden, die hem de volle beschikking over zijn tijd en werkkraft lieten, was hij voortdurend en onvermoeid bezig met opkweken, met proeven nemen, met microscopiseeren, enz. De vruchten van al deze werkzaamheden vinden we neergelegd in een respectabel aantal opstellen van zeer verschillende aard. Het ter gelegenheid van zijn zeventigsten verjaardag verschenen gedenkboek (Nov. 1932), vermeldt er 181; en ofschoon hij reeds lang lijdende was aan een kwaal, waarvan hij juist door de studie, verbonden met de vele proeven, die hij met insecten genomen had, met zekerheid wist, waartoe ze ten slotte voeren zou, zijn er na dien tijd nog verscheidene opstellen in de „Entomologische Berichten” en „de Levende Natuur” bij gekomen. Want in zijn lijdend lichaam is zijn geest tot op het laatste toe helder en krachtig werkzaam gebleven.

Behalve in den kring van hen, die hem het naast waren, zal de overledene zeker het meest gemist worden in de Nederlandsche Entomologische Vereeniging, welker vergaderingen hij sinds 1903 op zoo'n opgewekte manier leidde, terwijl hij tevens het „Tijdschrift voor Entomologie” en de „Entomologische Berichten” redigeerde. Die vereeniging en hij waren eigenlijk één. Zijn laatste daad is geweest het vastleggen van een fonds, onder beheer der Vereeniging, waarvan de rente in de eerste plaats ten goede zal komen aan de publicaties van de Vereeniging en aan haar bibliotheek; de jongste daad van de Vereeniging zou, indien de dood niet tusschen beide getreden ware, geweest zijn, hem het Lidmaatschap van Verdienste aan te bieden.

Buiten de Entomologie om is de heer Oudemans werkzaam geweest als medeoprichter en tot voor een paar jaren voorzitter van de Vereeniging tot Behoud van Natuurmonumenten, als commissaris der „Nederlandsche Heidemaatschappij” en als lid van den Boschraad.

Alles met alles een welbesteed leven, waarvan de tak van wetenschap, die hem dierbaar was, zeker nog veel had kunnen verwachten.

Het heeft niet zoo mogen wezen!

Rhenen, 27 Febr. 1934. J. KOORNNEEF.

ZUR KENNTNIS DER PHORIDEN OESTERREICHS

mit 5 Abbildungen

von H. Schmitz S. J.

(Fortsetzung).

Megaselia (Megaselia) rupestris n. sp. ♂ ♀

(Abbildung 2).

Kleine Art der *angusta*-Gruppe, mit wenig charakteristischen Merkmalen. Das ♂ erinnert an

subtumida, aber das ♀ hat keine verdickte Rander, sodass man in Lundbecks Tabelle Dipt. Dan. VI etwa auf *setifera* kommt. Doch hat *setifera* ganz andere c-Abschnitte, ist grösser und auch sonst verschieden. Von *angusta* Wood ist *rupestris* durch hellere Färbung und geringere Grösse verschieden.

♂. — Stirn bedeutend breiter als lang, etwa 3:2, schwärzlich, mit geringem Reflex. Senkborsten sehr ungleich, die obern kürzer als die übrigen Stirnborsten, näher beisammen als die Präocellaren; die untern mindestens um die Hälfte kürzer als die obern, öfters geradezu winzig; sie stehen unmittelbar vor und ganz wenig einwärts von ihnen. Drittes Fühlerglied etwa von normaler Grösse, schwarz, Arista deutlich pubescent. Taster schwarzbraun, von länglich schmaler Form, auf der Spitzenhälfte mit etwa 6 Borsten, die proximalen etwas länger als die distalen.

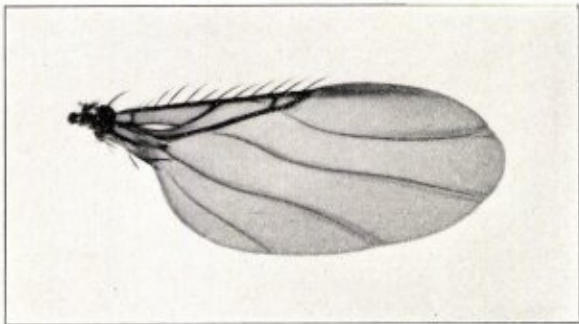

Fig. 2. *M. rupestris* n. sp.

Thorax schwärzlich graubraun, mit Reflex, Schildchen zweiborstig. Pleuren schwarzbraun, Mesopleuren nackt.

Abdomen schwarz, matt, die Tergite ausser dem ersten ziemlich gleichlang. Behaarung schwach, die Hinterrandhaare des 6. Tergits besonders seitlich etwas länger. Hypopyg klein, von der Form wie bei *angusta* Wood, Oberteil wie dort mit einigen Härchen. Ventralplatte schmäler als bei *angusta* und weniger chitinisiert, mehr häutig. Afterglied wie bei andern Arten dieser Gruppe klein, braun, Spitze meist etwas nach oben gerichtet, mit kleinen Endhaaren.

Beine braun, die Vorderhüften nach der Spitze zu etwas heller, oder überhaupt p_1 heller als die übrigen. f_3 ventral mit mässig langen Haaren. Wimpern t_3 sehr fein.

Flügel wie in Fig 2 abgebildet, Membran etwas gelbbraun getrübt, $c = 0.51$. Abschnittsverhältnis 7:5:3 oder ähnlich, immer 1 etwas kürzer als 2 + 3. Wimpern lang, im ganzen gegen 11. Gabelwinkel etwas über normal gross. m_1 gegen Ende etwas weniger als bei *angusta* gebogen, vgl. die Abbildung.

Schwinger heller oder dunkler braun bis schwarz.

Länge 1,1—1,3 mm.

♀. — Dem ♂ ähnlich. c vielleicht etwas länger. Abdominaltergite gleichlang. Cerci gut entwickelt,

am Ende mit einem besonders langen Haar.

Holotype ♂ von Feldkirch, Vorarlberg, 28. VII. 1932. Paratypen sammelte ich dort am gleichen Tage und am Vortage, darunter zwei ♀♀. Andere sichere Fundorte kenne ich bisher nicht. Vielleicht ist die Art nur im Gebirge heimisch.

Megaselina (Megaselina) similifrons n. sp.

An der Hand von Lundbecks Bestimmungstabelle in Dipt. Dan. VI gelangt man mit dieser Art zu *angustifrons* Wood und *uliginosa* Wood, jedoch ist die Stirn für *angustifrons* zu breit und für beide Arten der Abstand der obern Senkborsten zu gross.

♂. — Stirn sehr wenig breiter als lang, dunkel, fast matt, Feinbehaarung ziemlich dicht. Senkborsten fast gleich; die obern fast doppelt so weit von einander entfernt wie die Präocellaren, die untern merklich tiefer stehend und nahe bei einander. Antialen nahe am Augenrande und nahezu senkrecht unterhalb der höher hinaufgerückten ersten Lateralborste. Drittes Fühlerglied dunkel, Arista kurz pubescent, Taster hellgelb, fast halbkreisförmig, Borsten nicht lang.

Thorax heller oder dunkler braun, öfters rötlich, an den Schultern mehr gelbbraun; auch die Pleuren zum Teil gelbbraun, die Mesopleuren nackt, Schildchen zweiborstig.

Hinterleib oben braungrau, matt, Bauch dunkel. Tergitbehaarung schwach. Hypopyg kurz aber hoch, Oberteil seitlich schmal herabgehend, ohne Borsten. Analtubus von guter Grösse, gelblichbraun, mit langen Endhaaren.

Beine gelb, die hintern mehr gelbbraun. Vorder tarsen nach dem Ende zu wenig verschmälert. Hinterschenkel verbreitert, unterseits mit einigen langen Haaren. Hintertibien mit ähnlichen, doch weniger starken Posterodorsalwimpern wie *uliginosa*.

Flügel mit grau getrübtter Membran, Rander 0,5; Abschnittsverhältnis etwa 5:3:2; Wimpern mässig kurz; Gabel normal.

Schwinger gelb.

Körperlänge ± 2 mm.

Weibchen. — Dem ♂ ähnlich, die Ventralhaare der Hinterschenkel kurz.

Nach sieben Exemplaren beschrieben von folgenden Fundorten: Feldkirch, Vorarlberg 26. VII. 1932, 2 ♂♂ 1 ♀, autor leg. St. Wendel, Saargebiet 18. VI. 1920, 1 ♂, Duda leg. Habelschwerdt, Schlesien 5.—9. VI. 1921, 1 ♂ 1 ♀, Duda leg. Budapest, 18. VI. 1904, 1 ♂, Kertész leg. Die Art scheint also auf die Monate Juni und Juli beschränkt zu sein. Doch sah ich nachträglich ein Exemplar aus Belgien, das am 14. September 1933 gefangen war (La Panne, Goetghebuer leg.).

Anmerkung. Der Verlauf der 4. Längsader ist bei dieser Art etwas variabel. Meistens ist sie gleichmässig nach vorn konkav, es gibt jedoch Stücke, wo die zweite Hälfte mehr gerade verläuft. Dasselbe gilt von *M. angustifrons* Wood.

(Fortsetzung folgt).